Ч. 89 (14.338). Львів, пятниця 24. квітня 1936. Гоплатова оплачена ryczałtem Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504·060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф Редакції: 219-41. „ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На волю з Берези Картуської.

У вівторок 21. квітня ц. р. вийшло на волю з Берези Картуської сімох останніх українців, а саме: Гриций Дмитро з Самбірщини, студ. техн. — від 8. липня 1934 р., Штикало Дмитро зі ... — від 8. липня 1934, Колодій ... Сокаля, студ. філ. — від 8. липня 1934, Колодій Василь з Тернопільщини, студ. торг. наук у Пра... — від листопада 1934 р., Білосюк Павло з Тер... — від ..., студ. данц. техн. — від лютого 1935, ...ківський Микола зі Станиславова — від липня 1935, Скопюк Микола з Луцька — від серпня 1935 і Саноцький Петро зі Сокаля, студ. прав — від 1. вересня 1935. Крім того з Берези вийшло ще 4-ох ендеків. У таборі залишилося 7 давніших комуністів і 66 нових комуністів, яких привезли туди теж у вівторок 21. квітня ц. м. з львівського і станиславівського воєвідства.

Агенція „Іскра" повідомляє, що до Берези Картуської з келецького воєвідства вивезли в середу 22. квітня ц. р. 27 комуністів. Тудиж вивозять теж комуністів, арештованих у Варшаві.

Після крівавих подій у Львові.

„ЦЕ ВЖЕ НЕ БУЛИ ЗАВОРУШЕННЯ. ЦЕ ПАХНЕ РЕВОЛЮЦІЄЮ."

Як ми вже вчора повідомляли, проф. Бартель їздив до Варшави на нараду з прем. Косцялковським. Як повідомляють, проф. Бартель насвітлював премієрові причини, хід і наслідки крівавих подій та обговорив положення у Львові і в Галичині. Крім того темою нарад проф. Бартеля з прем. Косцялковським були актуальні політичні події у Варшаві. В середу пополудні проф. Бартель склав кілька приватних візит і в год. 3.30 пополудні поспішним поїздом віїхав до Львова.

Варшавський кореспондент краківського „І. К. Ц." помістив таке інтерву з проф. Бартлем:

На питання, яка мета приїзду до Варшави, проф. Бартель відповів:

— Даю старшинське слово, що я сюди не приїхав ні по теку ні по ніяку посаду.

— Мабуть пан професор приїхав з львівською делегацією, щоб передати урядові меморіял про криваві події?

— Нема ані ніякої делегації, ані ніякого меморіялу. Я приїхав, щоб порозмовляти з премієром. Спершу мав намір приїхати щойно в неділю, себто по повороті премієра з Будапешту. Тому, що змінилася дата його їзди, я мусів приїхати швидше, але на коротший час.

— **Але щож панове виписуєте про Львів у часописах? Це були далеко поважніші річи. Як що до людей стріляють і вони не втікають, але йдуть без остраху на смерть, то це вже не є заворушення. Це пахне революцією.**

Проф. Бартель захоплюється. Видно, що недавні події, яких він був майже наочним свідком, зворушили його до глибини душі.

БЕЗУПИННІ ЗАСІДАННЯ КАРНИХ ВИДІЛІВ СУДУ.

В окружнім суді у Львові безупинно відбуваються засідання карних виділів, які розглядають жалоби замкнених осіб на постанови слідчих суддів про їхне арештування.

МІЛІОНОВІ ШКОДИ.

Дотепер невідомо, хто буде платити за розбиті шиби і взагалі хто покриє кошти знищення крамниць після крівавих подій. Тому, що власники крамниць стоять на становищі, що шиби крамниць повинні вставляти власники домів, а ті останні бажають перекинути кошти на владу, вітрини багатьох крамниць забиті дошками. Приблизні підсумки виказують, що шкода від знищення сягають кількох міліонів зол. Обчисляють загально, що сам магістрат м. Львова має пів міліона шкоди.

ДЕЛЕҐАЦІЯ У ПРОКУРАТОРА.

В середу пополудні була у прокуратора окружного суду у Львові д-ра Хіровського делеґація **„Ліґи оборони прав людини і громадянина", до якої входили: адв. д-р В. Старосольський, адв. д-р Дренгевич, адв. д-р Гершталь, д-р Янпольський та інші. Делеґація зясувала їхнє положення після крівавих подій і просила, щоб приспішити слідство, бо — як заявила — між арештованими є багато невинних осіб, яких поліція арештувала припадково.** Прокураторський прихильно поставився до прохання делеґації і заявив, що видасть підлеглим органам доручення, щоб вели доходження у приспішеному ході.

БЕЗУПИННІ ТРАНСПОРТИ ДО БЕРЕЗИ КАРТУСЬКОЇ.

До Берези Картуської висилають далі арештованих осіб. Кружляють поголоски, що до Берези вивезли зі Львова вже понад 100 осіб. На заходи делеґації „Ліґи оборони прав людини" у Варшаві влада звільнила голову „Бунду" Шерера, якого вночі з вівтірка на середу везли до Берези Картуської і з дороги завернули до Львова.

ПРОПАЛИ СТАРШІ ОСОБИ І ДІТИ.

В загальній метушні підчас крівавих подій у Львові пропало багато осіб. Родини пропавших осіб звертаються безуспішно до влади за інформаціями. Кажуть, що пропала м. ін. дружина одного урядовця з Хожова, якої муж не встиг дотепер відшукати у Львові. Тому, що влада не подає до прилюдного відома прізвищ осіб, яких вивозять до Берези Картуської, родини, яким пропали особи, дуже пригноблені. Кружляють поголоски, що пропали теж діти.

ПОНАД 20 ОСІБ УБИТИХ.

Варшавський „Роботнік" (ч. 134) у другім накладі по конфіскаті повідомляє: **Число убитих осіб підчас траґічних подій у Львові зростає, бо вмирають деякі ранені. Число вбитих є безумовно вище від чисел, що їх подавали перші комунікати ПАТ-а, але безумовно не доходить до тих розмірів, як це розсівають фантастичні поголоски у Львові та в краю. Найкраще було би, якби устійнили правдиві числа та їх оголосили. Згідно з нашими інформаціями згинуло понад 20 осіб.**

ДОПОМОГА ДЛЯ ПОШКОДОВАНИХ.

На заходи воєводи Беліни-Пражмовського у справі допомоги жертвам крівавих подій до Львова приїхав інспектор Степан Лопато з міністерства суспільної опіки.

Львівський воєвода вислав письмо до президії м. Львова з дорученням, щоб магістрат швидко полагоджував будівельні справи і давав негайно дозволи на будову без всяких бюрократичних тягагнин.

БУДОВА ДОМІВ ДЛЯ БЕЗДОМНИХ.

В середу вполудне відбулося в маґістраті засідання комітету допомоги бездомним під проводом д-ра Поратинського. На засіданні рішили приступити до будови 6 домів для бездомних у **Голоску Малім** на парцелі при кінці вул. Клепарівської. Задумують вибудувати 4 будинки по 10 кімнат і 2 будинки по 8 кімнат, поділених на дві частини. Біля домів буде городець поверхнею 300 метрів квадр., який буде джерелом прожитку для безробітних мешканців. По середині збудують господарський будинок, в якому буде теж більша саля на сходини, світлиця. В нових будинках знайдуть приміщення 52 родини. Кошти будови сягають 60.000 зол. Кошториси і пляни вже готові, до будови приступлять 4. травня ц. р. Комітет має 66.000 зол. готівкою і будівельних матеріялів на 10.000 зол.

Боротьба за устрій і владу.

Львів, 23. квітня 1936.

Повторяємо тезу, висловлену на цьому місці передучора: львівські події не впали з неба; демонстрації безробітних можуть траплятись в усяких політичних обставинах, але серед стабілізованих відносин ніколи не моглиб прийняти таких розмірів і викликати такі безпосередні відгуки. І саме ті суто-політичні відгуки, яких ми були свідками впродовж цілого останнього тижня диктують тезу нову: купці вставляють вибиті шиби та збілянсують втрати як торговельні кошти, уряд і самоуправа будуть більше журитися добуванням грошей на прилюдні роботи, хтось посидить у Березі, хтось піде під суд, на якихось становищах може прийдуть персональні зміни, — і назовні пануватиме спокій, а крівавий четвер перейде до історії, як одна закінчена подія; не скінчиться так легко тільки трагедія родин, що втратили своїх батьків, матерей чи дітей, і не скінчиться ще так скоро внутрішня політична криза в Польщі, яка ще чекає своєї розвязки.

Те, про що ще вісім днів тому можна було писати тільки натяками й у дипльоматично стилізованих фразах, дарма, що воно було віддавна прилюдною тайною, від кількох днів стало темою широкої пресової дискусії у польській і чужинецькій пресі. Тема коротка у словах — але складніша й найдовша змістом: боротьба між двома групами правлячого санаційного табору за *владу й розуміння системи* та боротьба між санаційним табором і ріжношерстною опозицією за *устрій*. Нема вже ніякого сумніву, що події у Ченстохові, Крокові і Львові рішили були використати не тільки ендеки для пропаґанди антисемітизму, українофобства та „ряонду народового", і не тільки комуністи для пропаґанди гасла „спільного фронту світа праці", але й т. зв. полковницька група, якої органом є „Ґазета Польська", центральний санаційний часопис, один з найбільших щоденників у Польщі. Тон і зміст сконфіскованої статті того часопису вказували на те, що та ґрупа рішила покинути тактику підходів і колючок та взялась на фронтову атаку, яка очевидно не моглаб обмежитись тільки до одної газетної статті. Конфіската „Ґазети Польскої" безперечно була одною з найхарактерніших політичних подій останніх літ. Автор цих рядків бачив у Варшаві реакцію на конфіскату „Кур'єра Поранного" 10. травня 1926. року: причиною тієї конфіскати була теж гостра критика уряду, але тим урядом був уряд Вітоса і тим, що з тою критикою виступав, був Йосиф Пілсудський. Того самого дня вечером гуртки старшин і студентів ходили по варшавських каварнях, примушували орхестри грати „Першу Бриґаду" та „переконливими арґументами" казали гостям слухати того гимну стоючки. І коли перестороги маршала не найшла послуху — пять днів пізніше уряд утік перед військовою силою. Тепер ситуація зовсім інакша. Може бути мова щонайвище про закулісові інтриґи, про „палатну революцію", але про всякі і чинебудь спроби захопити владу — рішає армія. Армія є сьогодні чи не єдиним *тривким* чинником влади у Польщі. І тому з усіх голосів преси про внутрішню ситуацію Польщі найкраще характеризує й такий голос паризького „Ле Тан-у": „Паном ситуації є тепер ген. Рида-Сміґли, генеральний інспектор армії і правдивий наслідник маршала Пілсудського. Він займає становище арбітра по-

між двома течіями, що зарисовуються внутрі кабінету. Це від його рішення буде в останньому етапі залежати розвиток тої кризи, що її викликали радше особисті суперництва, ніж доктринальна опозиція щодо самих засад політики маршала Пілсудського. Залежно від того, чи у боротьбі впливів переможе група пп. Косцялковського і Квятковського з підтримкою голови держави і ген. Ридза-Сміглого, чи теж полковники, — виявиться, чи політичні партії будуть мати вигляди відзискати чинну ролю у Польщі, чи авторитарний устрій буде скріплений з усіми небезпеками, які від цього грозять прилюдному порядкові".

Очевидно, що в цій ситуації атака полковницької групи не могла мати успіху раньше, заки висловився вирішний сьогодні у Польщі чинник. Мала вона тільки той успіх, що — цитуючи за „Експр. Пор." — „конфіската „Ґазети Польскої" дивним збігом обставин зійшлась з недугою премієра Косцялковського та відкликанням його подорожі до Будапешту". Заки минулася недуга, премієр Косцялковський перевів довгу розмову з ген. Ридзом Сміґлим і відбулася велика нарада на Замку з участю тогож ґенерального інспектора армії, міністра військових справ та — поруч із кількома міністрами— директорів Банку Польського і ПКО. Вислід тих нарад був 100 %-ою перемогою премієра Косцялковського: димісія Світальського і Матушевського, півофіціяльне заперечення поголосок про персональні зміни в уряді, маніфестаційне прощання премієра на варшавському двірці при його виїзді до Будапешту, врешті навіть маніфестаційна телеграма ПАТ-а про приїзд до Варшави проф. Бартля та його замешкання у пп. Косцялковських (становище проф. Бартля до полковницької групи загально відоме), — все це підкреслює теперішню поразку того санаційного гурту, який свою нехіть до теперішнього уряду так недвозначно виявляв в останній сесії устами цілого ряду промовців, з сенатським референтом буджету, б. прем. Козловським включно, та який з приводу останніх подій хотів „відіґратися".

Правдою є, що у тій боротьбі за владу грають ролю радше особисті амбіції, ніж доктринальні — політично суттєві — суперечности. А проте не зовсім. Бо всетаки різниці істнують. Яскраву характеристику полковницького табору приніс „Роботнік" і ми подаємо її на іншому місці. Курс теперішнього уряду ніби ріжниться більш лібералістичним підходом до системи і метод правління. Кажемо „ніби", бо по правді поза словесними заявами про ролю громадянства і про значіння преси, поза проголошенням гасла „фронтом до громадянства", бачили ми не ділі мало проявів справжнього лібералізму. Первісна ліберальна політика пресової цензури серед останніх подій знову заломилася, — чого наймаркантнішим мабуть доказом була недавня конфіската цілісінької статті „Діла" на церковно-православні теми, або конфіската вістки про виїзд комуністів до Берези — що подали одночасно і Радю і преса. По суті чейже саме за цього уряду пішли вибори на підставі нової ординації з відомою інґеренцією державних чинників, саме за цього уряду переведено новий реґулямін сойму й сенату, за цього уряду пішла внутрішня організація сойму. Полковницька група була неначе ідеольоґом, речником і першим автором того організаційно-політичного хаосу, який мусів прийти у наслідку неґації політичної диференціяції громадянства. А проте годі скидати всю вину на ту групу, яка з відходом полк. Славека втратила вирішний вплив на державні справи й на законодавство.

У нашій статті, на яку ми покликувались на вступі цих міркувань, ми вказували на моменти, які не свідчать про те, що уряд премієра Косцялковського має свідомість своєї сили. Він аж надто обережний і несміливий у таких справах, яких слушність не підлягає ніякому сумнівові і які слід би полагоджувати багато швидше і меткіше. Характеристична для політичного напрямку теперішнього уряду є *саме українська справа*, в якій ніби й почули ми заяви про добру волю, заяви признання слушности деяких українських вимог, а проте — не бачимо досі ніяких поважних діл у цьому напрямку, не бачимо ніяких поважних реформ.

Так чи інакше — „зміни варти" мабуть у найближчому часі не буде. Читаємо, що під тим найближчим часом слід розуміти критичний 1-ий травень, святкування 10-тих роковин травневого перевороту й жалібне свято у перші роковини смерти маршала Пілсудського. Після того справа знову ніби має стати актуальною. Покищо уряд переміг. Ця перемога буде короткоминуча, коли за нею не підуть такі реформи, які дадуть урядові справжню підбудову. Ту підбудову можуть дати реформи, які торкаються і державного устрою і системи правління. Без таких реформ боротьба і за устрій і за владу треватиме далі.

З Буковини й Бесарабії.

Чернівці, 16. квітня 1936.

ДО ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ „НАРОДНІХ ДОМІВ" НА БУКОВИНІ.

29. березня ц. р. відбулися Загальні Збори Народнього Дому в Чернівцях, у Вижниці та у Вашківцях. Ці три українські осередкові установи є останками тої густої сітки Народніх Домів, що перед війною славились по селах організаційною роботою.

Нині вже не істнує і 10 відсотків тих установ. Не вина тут тільки неприятливих обставин для організації українського селянства — але всі тут відчувають і брак свіжих сил, доросту, який перебрав би це завдання у свої руки.

Правда, є й відрадні приклади. Українські громадяни м. Заставни та Глібоки будують свої Народні Доми. Дотепер всі українські аматорські вистави й вечірки відбувались у тамошніх „Польських Домах". Помітно часом і по селах, як самі селяни зачинають збирати гроші на будову читалень. Але такі докази свідомости є, на жаль, лише винятками. Акцію відновлення освітньої роботи ведуть у нас несистематично: є місцевости, де окрім читальні є кооператива, аматорський гурток, спортовий клюб і т. д., але є значно більше місцевостей, куди навіть не доходить українська книжка і преса, не кажучи вже про відсутність гостинних вистав, концертів, відчитів черновецьких товариств і т. д.

Є ще села, де находимо більше наших студентів, де все вечорами грають у шахи й... карти; або в найліпшому разі сходяться, щоб „аналізувати ідеольоґії" і запозиченими фразами називати себе „державно-творчими силами", а галицьких послів осуджувати „авторитетними присудами". Але є й села, де з кожним шкільним роком збільшується число неграмотних, де нема ні одного діяльного та свідомого українця. Ці села рік-річно видають цілі серії асимільованої молоді, яка вступає в румунські руханкові, пожежничі та піввійськові організації. Тому не треба дивуватись, чому селяни із чисто українськими назвищами стають мужами довіря румунських політичних партій і членами рум. товариств.

На жаль, там, де треба звичайного рядовика, де треба звичайної праці — там трудно найть

о. О. ПРИСТАЙ. 5)

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

3. БУРЯ НА МОРІ

Хто не знає молитися,
той хай іде на море вчитися.

Народня приповідка.

Дня 21. листопада плили ми на повному морі. Небо, що досіль було погідне, почало непомітно затягатися хмарами, що спершу були невеликі й рідко розкинені. Але згодом вони ставали щораз більші, грубші й чорніші, врешті почали таки перевертатися, здоганяючи одна одну. Пересувалися одна через одну, немов би взаємно пожирали себе, грубшали й робились понурі й темні. Водночас будився вітер. Спочатку слабий, але постійно зростав на силі і щораз сильніше змагався. Небосхил почорнів і над нашими головами зірвалася напрасна буря.

Читали ми колись в книжках про великі й страшні бурі на морю, однак ці читані чи пак пером описувані бурі не нагнали ще нікому такого смертельного жаху, що його переживали подорожні підчас морської плавби, коли їх захопила буря і подивилася їм просто ввічі. Не знаю, чи зможу вірно описати картину й страхіття бурі на морі. Ще й тепер не згадую про неї з великою приємністю. Нехай читач не візьме мені за зле, якщо не догоджу йому своїм описом. Бо тільки великий мистець може якслід змалювати бурю на морі!

Враз потемнів світ. По небосхилі пересувалися чорні бовдури грубих хмар, що їх вітер гнав страшною непроглядною масою. А дзеркало морського плеса почало тратити свій тихий, лагідний і принадний вигляд. Воно стало щораз більше морщитися. На рівному і майже гладкому досіль плесі творилися хвилі, що постійно й хутко росли, щоб врешті перемінитися в дикі й величезні водяні гори, що несамовито кидали собою на всі боки та ще більше страху наганяли глядачам. Цілий морський простір покрився цими рухомими скелями з води, що плили й грізно розбивалися зі шумом на дрібнесенький водяний пил, змішаний з піною, щоб зробити місце другій, ще більшій і страшнішій, пливучій скелі.

Тихий, світляний і чарівний світ моря зробився страховищем і перемінився з тиші та спокою у правдиву революцію. По каютах заблимали електричні світла. Втихли співи, веселість і сміх. Музика перестала грати й припинився танець. Картярі перервали гру в карти, а вчені залишили читання своєї лектури в корабельній бібліотеці. Між подорожніми запанував дуже поважний настрій, немов безпосередньо перед смертю. Зате моряки, що досіль майже бездільно снувалися на помості, покурюючи папіроски й забавляючись розмовами навіть з пасажирами, нагло заметушилися. Одні з них збігали вниз, інші поралися біля линв, щогол і рятункових човнів. З їх поведінки було видно, що ситуація була направду поважна.

Ми обидва, себто я і мій невідступний товариш подорожі, питомець О. Бартіш, стояли на чердаку корабля і дивилися на все, що кругом нас діялося. Але мусіли ми цупко триматися поруччя, щоб не впасти на долівку або у морську глибінь, де скупались би раз на завжди. Досіль грали на кораблі люди на музичних інструментах, а тепер почала природа свою музику, що під її могутні звуки пішов корабель із своїми пасажирами в шалений танець. Такого дикого танцю я не лише ніколи ще не бачив, але навіть не міг собі уявити щось подібного у сні. Мені пригадався тиф, що на нього я був захорував ще малим хлопчиною. Гарячкуючи підчас тифу, привиджувалися мені якісь бальони, кулі та інші примари, що літали по хаті і страшили мене. Я кричав із страху й прохав батька, щоб перестав кидати тими страшними речами.

„Кронпрінц Вільгельм" належав до великих німецьких, перевозових кораблів, а проте ним кидали морські хвилі, наче половинкою лушпини з волоського горіха. Розбурхане море просто гралося з нашим кораблем. Він підіймався своїм передом і ліз на водяну гору, мов муравель по камяній скелі, докіль не опинився на самім її вершку. Підчас того здавалося нам, що разом з кораблем летимо на якійсь велитенській гойданці, досягаючи небесних вершин. Враження було дуже приємне, бо враз з немічним тілом підносився вгору також дух до Господа, що там у небі має свій престіл. Зате цілком протилежне враження переживали ми на кораблі, що летів стрімголов з вершка водяної гори в морську пропасть. За хвилину підносився він на вершок нової та ще більшої морської потвори-хвилі, щоб очайдушно полетіти в грізну прірву вод. А нам підчас лету вниз спирало віддих у грудях і дріжаки пронизували ціле тіло, стискаючи серце кліщами смертельного жаху. Мені пригадалася в тій хвилині мимохіть наша пастуша гойданка на березі за Яцковою горою у Трускавці. В голові шуміло підчас цього гойдання, мов серед бурі в сосновому лісі.

В часі найбільшого розгону буревію наказала управа корабля подорожнім покинути поміст і піти до кают. Моряки позамикали щільно двері та інші отвори нагорі і внизу. По каютах і в салях настало тривожне очікування. Бачили ми кожний вираз на обличчях навіть в тих людей, що звичайно мабуть не дуже відзначалися побожністю. Але недаром кажуть, як тривога, то до Бога... А деякі подорожні тряслися зі страху. Інші клякнули, склали тремтячі руки до молитви і, піднісши очі вгору, молилися так щиро, як можливо ще ніколи у свому житті. Були й такі, що конвульсійно вхопившись руками линви, нарошно тут прикріпленої на гаках, сердечно розплакалися. Також жиди стояли по кутах, кивалися цілим тілом і молилися до Єгови, наче у своїй біжниці в Пацикові або Сасові.

(Далі буде.)

тих імпровізованих „ідеольоґів“, усяких приблуканих поетів та мрійників. До чорної щоденної роботи вони своїх рук не приложать.

ГОЛОД І ТИФ У БЕСАРАБІЇ.

Ми вже повідомили в „Ділі“, що в полудневій Бесарабії (пов. Тягиня, Білгород, Ісмаїл) голодують десятки тисяч українських хліборобів. Буковинські українці зібрали для них не тільки поважну суму грошей, але й харчів та одягів. Але це все не вистарчає.

Вже й сама урядова збірка румунського „Червоного Хреста“ не в силі протиділати цій нужді, бо вона за глибоко вкорінилась у цій забутій та занедбаній провінції. Населення трьох згаданих повітів збідніло через постійний неврожай і терпить досі не тільки голод, але й усякі пошесні недуги (шкарлятина і т. п.). А тепер в додатку через прикрі санітарні відносини розповсюднюється ще й плямистий тиф. Найбільше загрожені є полудневі повіти: Тягиня та Ісмаїл. Також замічено тиф і в північнім повіті Сороки.

В румунськім парляменті піднесено цю справу на денний порядок. Міністер здоровля І. Ністор (буковинець) відповів на поставлені запити опозиції і признав, що в останнім часі пошести значно поширились. Поява пошестей у Бесарабії, казав мін. Ністор, не є новиною, бо ця провінція таксамо, як і сусідні краї (Україна та Польща) була все ендемічним осередком тифу.

Розповсюднення тифу в Бесарабії треба пояснити не так невідповідними санітарними зарядженнями, як голодом безробітних, які масами покидають рідні оселі й ночами мандрують по сусідніх повітах. Щоб протиділати цьому вимандровуванню населення, рішено перевести в Бесарабії публичні роботи. А для поборювання тифу рішено заснувати окремі санітарні кольони, які постепенно переведуть ізоляційні та дезінфекційні роботи. Всі поїзди та подорожні, що прибувають з тифом із загрожених околиць, будуть якийсь час під лікарським доглядом. Таксамо рішено відсунути на пізніший речинець покликання до військової служби річника 1936.

Такими зарядженнями думає ліберальний уряд поліпшити санітарні відносини в Бесарабії. А покищо довідуємося, що міністер внутрішніх справ Інкулець (бесарабець) обіцяв вислати до Ісмаїлу та Тягині 20 ваґонів збіжа...

Тимчасом самі румунські часописи стверджують, що „бесарабська поміч“ не вдалася, бо її переведено із великим запізненням. Н.

Епільоґ одної справи.

До ненормальних відносин у Православній Церкві.

Кілька літ тому була голосна справа нібито податкових зловживань архиеп. поліського Олександра. За здогадне укривання доходів Духовної Консисторії на архиеп. Олександра наложили кару у висоті щось 300 тисяч золотих, значно більшу, ніж увесь буджет консисторії. Головну ролю у тій справі відограв п. Коновалов, урядовець консисторії, здається, білогвардійський офіцир, що його звільнили були з посади у консисторії за якісь провини грошевого характеру. Саме на підставі його закидів (м. ін. і у пресі) виміряли архиеп. Олександрові грошеву кару.

Але дійсна причина нагінки на архиеп. Олександра, здається, крилась у чому іншому. Тодішня Українська Парл. Репрезентація напр. заявила устами одного зі своїх послів, що обвинувачення арх. Олександра — це тільки пресія на нього, що має політичне підложжя. Саме тоді намагались деякі льокальні чинники, щоб православні священики викладали поліщукам релігію в народніх школах лиш у польській мові та щоб цю мову ввести в урядування Поліської Епархії.

Минуло кілька літ. Польська мова всевладно панує нині і в консисторії і в школах на Поліссі, де вже й релігію викладають прав. дітям по польськи. Що більше, колиб хто хотів нині напр. розповсюдити через поліське духовенство найкориснішу книжку, але в українській чи білоруській мові, то ніодин священик не зробив би того, хоч навіть мав би наказ на це від своєї духовної влади.

І чи не тому власне тепер прийшов епільоґ доносу п. Коновалова? У пинському окружному суді відбулася 18. 4. ц. р. розправа проти п. Коновалова за пресову зневагу архиеп. Олександра. Суд засудив п. Коновалова на 6 місяців арешту і 500 зол. кари. Щось не чути, щоб арх. Олександер заплатив і ту величезну кару, що її були на нього свого часу наложили.

Вся ця історія, що трапилась архиеп. Олександрові, має, крім деякого політичного, ще інші цікаві моменти національно-церковного характеру. Тут треба підчеркнути те, що п. Коновалов — є росіянин-емігрант, отже чужинець для Полісся. Тому його це так кровно обходять інтереси Православної Церкви, як кожну місцеву людину-патріота. У кожного росіянина з природи річи на перший плян висувається особистий інтерес. Одначе з правила всі православні консисторії у всіх епархіях заповнені урядовцями, що рекрутуються саме з емігрантсько-російських кругів.

Друга річ, що заслуговує на увагу у справі Коновалов—арх. Олександер, це те, що за деякі розпорядки арх. Олександра дотично деяких об'єктів церковного майна, напр. при продажі церковної землі і лісів, згаданий Коновалов винив самого архиепископа Олександра, бо ті справи він вів сам особисто. Байдуже, що обвинувачення п. Коновалова показалися необоснованими — самого факту, що архиепископ Олександер самовладно і безпосередньо розпоряджувався церковним майном, не можна признати нормальним. Навпаки, теперішня практика вищої духовної православної влади у Польщі в справах церковного майна не тільки суперечна з канонами і практикою інших православних церков, але й не має прецеденсу навіть у практиці передвоєнної синодальної церкви у Росії. Це цілковите новум, що в додатку найменше відповідає тим обективним умовинам, серед яких пливе життя Православної Церкви у Польщі.

Тому епільоґ справи п. Коновалова не є епільоґом тих проблем, що звязані з цією справою. А тими проблемами є — справа особистого складу у церковно-адміністраційнім апараті та вся система в господарці церковним майном Православної Церкви.

Турецька іредента в Сирії.

БЕЙРУТ, 23. 4. ПАТ. Турецькі політ. круги дуже обережно висловлюються про домагання населення санджаку Александрети (автономна одиниця під франц. мандатом у Сирії), перевести плебісцит в справі прилучення цих околиць до Туреччини. Вони заперечують, немовби тур. уряд сам хотів домагатися плебісциту, але на випадок, якщоб цей плебісцит перевели і у висліді його прилучили згаданий санджак до Туреччини, ця остання не протестувалаб.

СИРІЙСЬКІ ЕМЕРИТИ В АБІСИНСЬКІЙ СЛУЖБІ.

БЕЙРУТ, 23. 4. ПАТ. До сирійського уряду внесли проект, щоб заборонити сирійським емеритам вступати на службу чужих держав без окремого дозволу. Як мотив висувають автори проекту обставину, що багато сирійських військових емеритів вступило до абісинської армії.

З українського життя в Чехословаччині.

ФІЛЬМА „ТАРАС БУЛЬБА“.

В повоєнних часах зросло зацікавлення українськими справами у світі і нині пропаганда нашої справи йде вже навіть незалежно від українських чинників. Найкращим доказом може бути те, що чужі письменники беруть теми з українського життя, а чужі фільмові підприємства часто накручують фільми з українського життя. І так уже місяць висвітлюють у Празі звукову фільму „Тарас Бульба“, справді що французьку, але з чеськими поясненнями і то одночасно аж у 4 кінах. Крім того від 28. березня до 4. квітня ц. р. припало у Празі ще 6 інших українських імпрез (м. ін. гостинні виступи нашого театру з Ужгороду) і тому сміло можна назвати цей час „Тижнем української культури“.

ВЕЧІР НАСТРОЇВ.

Дня 28. м. м. гурток української молоді „Пугу“ уладив вечір настроїв з надзвичайним моральним успіхом. Маленькі артисти своєю мистецькою грою чарували всіх присутніх. Відіграли вони „Чари місячної ночі“, картину на 1 дію Черкасенка і балетну картину Олеся на 1 дію „Опівночі айстри в саду розцвіли“. Все це відбулося під вправною режисерією п. Червової, при музичнім супроводі д-ра Ю. Гаєвського з хореографією п. Л. Гаєвської. Гарні декорації приготовив п. Михалевич, чудове освітлення аранжував п. Макаренко. Гарним виконанням роль і танців визначились дівчатка Гаєвська, Білецька, Мазжулівна, Кирицівна та інші, в хлопців Макаренки. Про Лисенка і не згадую, бо це старий артист. На такий гарний мистецький вечір було трохи замало гостей, бо ледви коло 150 осіб.

І Франція допускає переговори над демілітаризацією Дарданелів.

ПАРИЖ, 23. 4. ПАТ. Як подає Авас, франц. уряд повідомить небавом турецький, що погоджується в принципі на переговори в справі ремілітаризації проливів. З висилкою нот здержався франц. уряд на кілька днів, щоб передтим нарадитися з представниками інших держав, які підписали конвенцію з 1923 р., зокрема **східньоевропейських.**

Єгипет стягає війська

з лібійського кордону.

КАІРО, 23. 4. ПАТ. Єгипетський міністр війни стягає 8 курінь з Марса-Матру, серед західньої пустині. Він заявив, що збільшені війська у тих сторонах вже зайві, тому навіть англійці забирають відтіля свої збройні сили.

ПЕРЕГОВОРИ З ГЕДЖАСОМ.

КАІРО, 23. 4. ПАТ. Передвчора почалися переговори між Єгиптом і Геджасом в справі урегулювання спірних справ. З огляду на компромісове наставлення обох сторін, сподіються успіху.

ЗНАЙШЛИ НІМЕЦЬКОГО ПОСЛА.

ЛЬОНДОН, 23. 4. ПАТ. Британські літаки знайшли біля місцевости Багаріґ німецького посла фон Шторера; він, як і шофер, здорові.

ЄГИПЕТСЬКИЙ КОРОЛЬ ЗДОРОВИЙ.

КАІРО, 23. 4. ПАТ. Тутешня преса заперечує чутки, немовби король захорував.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати поштовими марками.

КОНЦЕРТ НАДІЙНОГО СПІВАКА.

Дня 3. ц. м. у Празі відбувся концерт інж. М. Дули. В програму входили композиції Лисенка Січинського, Людкевича і Туруля, з чеських Дворжака і Сметани, з чужих: Монюшка, Вердія, Бізета і Пучінія. На концерті було понад 250 осіб. Співак своїм голосовим матеріялом показав, що замісць Гірничої Академії повинен був присвятитися співові і до нині міг стати співаком світової слави.

Я. Олексенко.

З польської преси.

„Роботнік“ про полковницьку ґрупу.

Начальний редактор „Роботніка“ М. Недзялковський помістив таку статтю про групу полковників, яку подаємо в перекладі:

Правдивий хід краківської трагедії вже загально відомий; димісія К. Світальського припечатала посередньо „правду про Краків“; вважаємо її як самозрозумілу річ.

Львівська трагедія окутана ще деякою мрякою, якщо йде про різні драматичні сцени. Але загальний погляд можемо устійнити не лише щодо причин (вони не викликували в нікого ніяких сумнівів), але і щодо метод поведінки, метод, які спричинюють безпосередні трагічні наслідки.

Ці методи виросли в Польщі з психольоґії, з обичаїв, з наївної тромтадратії „урядів сильної руки“ — таких, як їх розуміла і розуміє т. зв. ґрупа „полковників“. У поняттях, проектах, концепціях цієї групи пробивається з одного боку якась неправдоподібна наївність, помішана з цинізмом, з другого боку — якесь неправдоподібне відчуження від польської дійсности, помішане з „певністю себе“, яка була би фарсою, якби не була трагедією в... наслідках.

Польської дійсности не можна ні „перетанцювати“, ні „переїхати на лещетах“, ні „розіграти в ситківку“. Панове т. зв. полковники не вичули, що їх теперішній „наступ“ мусів скінчитися фяском; за ними ніхто не стоїть; всі є проти них; дали Польщі дві річи: „інтегральну дефляцію“ і виборчу ординацію п. Славека. Останні дні виявили наглядно ось що: кінець легенди про їх здогадну, скриту і таємну могутність.

І це „плюс“ такого положення, як воно нині виглядає; „плюс“ має своє значіння, хоч не найважніше; бо суть справи полягає ось у чому: Польща та її необхідні потреби не містяться ні в рямцях системи, ні в рямцях старого устрою.

о. ПЕТРО МІНКС
Радехівський декан і парох у Дмитрові
помер дня 22. квітня 1936 р. в 66. році життя. Похорон відбудеться в Дмитрові в суботу 25. квітня ц. р.
В. Й. П.

З життя української кольонії в Берліні.

СВЯЧЕНЕ В УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСЬКОМУ ДОМІ.

Заходом українських студентів, стипендіянтів Українського Наукового Інституту у Берліні, відбулося в домівці Українського Студентського Дому, Берлін-Шарльоттенбурґ 2, Ґетештрассе 87, першого дня цьогорічних Великодніх Свят свячене для мешканців цього дому та запрошених гостей. До спільного стола засіли три десятки осіб, між ін. дир. Українського Наук. Інституту в Берліні проф. д-р Мірчук, проф. д-р Кузеля та доц. д-р Крупницький зі своїми дружинами, голова Т-ва „Українська Громада“ з Німеччині п. Скоропис-Йолтуховський, доц. інж. Димінський, б. консуль п. Кужім, сотн. Дмитренко, д-р Єндик, д-р Міліянчук та ін.

Адміністратор Українського Студ. Дому студ. О. Тарнавський отворив це спільне свячене короткою промовою та з нагоди Великодня зложив усім присутнім святочні побажання. Після відспівання „Христос Воскрес“ засіли всі до спільного стола.

Серед милого, родинного настрою та серед дружніх балачок, перериваних часто великодніми та нар. піснями, провели зібрані кілька годин. При цій нагоді п. Скоропис-Йолтуховський поділився з присутніми своїми споминами з часів організування наших військових полонених підчас світової війни на терені Німеччини. Нав'язуючи до відспіваних пісень, перевів проф. Кузеля незвичайно цікаву та гарну паралелю між розвитком української нац. свідомости й української політично-державницької думки з одної та українською нар. піснею, зокрема українським нац. гимном, з другої сторони.

При нагоді цього зібрання зложили присутні 13 нім. марок на українських інвалідів і політ. вязнів. За влаштування цього симпатичного свяченого, що мало наскрізь родинний характер, належиться його організаторам признання.

„НАЗАР СТОДОЛЯ“ В БЕРЛІНІ.

Українська кольонія в Берліні відзначила 18. ц. м. цьогорічне свято Т. Шевченка виставою „Назара Стодолі“. За цю нелегку справу взялась відважно група українців та німців, що уважають Україну своєю другою батьківщиною, під досвідченим проводом п. Козловського. Декорації виконав по мистецьки різьбар п. Ємець. Невелика сцена з найпотрібнішими світляними ефектами давала змогу уладити виставу на належній аматорській височині. Велика саля давала місце для кількох соток глядачів, переважно українців та німців.

Перед виставою виголосив вступне слово в німецькій мові п. д-р Драбатий, давши присутнім короткий нарис життя і творчости великого українського поета і його національно-політичних змагань та зазначивши зміст його драми. Мельодраматично-побутовий характер песи робив завдання акторів перед глядачами сучасного смаку нелегким, але вони виконали його, викликаючи рясні оплески вдячної публики. П. Козловський у ролі батька показався остільки добрим актором, як і режисером. Виконавець Назара О. Голян дав добрий тип закоханого козака, як у драматичних, так і в ліричних ситуаціях. Його побратим, п. Лисицький виявив багато темпераменту і зрозуміння своєї активної ролі. Добра була й полохлива наречена П. Дукович в її боротьбі між обовязком слухняної доньки та коханням. П. Вовненкова, ключниця, грала живо і природно.

Найбільше оплесків викликав другий акт, вечерниці з сольовими та хоровими співами й танцями. Але тут уже виступили разом з аматорами і справжні артисти. Дуже добрий був спів п-і Гаузман. „Невільницький спів“ примусив багатьох українців забути на короткий час, що вони перебувають на чужині, і переніс серцем і думками на Україну. Верхом успіху вистави був мистецький танець п-ни Орисі Томасівної та молодого п. Козловського. Перша з них обох, киянка з походження, учениця відомої Марі Віґман, належить безперечно до найнадійнішого українського артистичного доросту на полі національного танку. Її танкові імпровізації на музичні теми виявляють небуденний темперамент і буйну фантазію, що при дальшім

М. РУДНИЦЬКИЙ.

ЗА КУЛІСАМИ РАДІЯ.

Неодин театроман мріє про те, щоб побувати за куліасми і придивитись ближче сцені та акторам. Жінка А. Франса не дозволяла йому писати пес, підозріваючи, що він рветься не на сцену, а за куліси. Акторки за кулісами бувають небезпечніші для принагідних гостей, ніж для своїх партнерів; те, що вони їм відповідають — не передбачене заздалегідь у тексті.

За кулісами радія нема розмов — вони німі. Годі як на сцені йде дія, поза сценою може йти якнайживіша розмова й суперечка між тими, що ждуть на свій виступ; — у радіо виконавці можуть свій текст доповняти для себе тільки мімікою.

35 осіб зібралось у невеличкій салі для української авдиції. Усі тут усуміш: орхестра, хор, артисти, режисери, контрабандні гості, два фортепіяни, фісгармонія, пульпіти. Дві сили панують над ними — мікрофон і годинник. Кожний звук попадає в якусь маґічну скриньку і несеться у безвісті — міліони людей можуть його контролювати дома. Двері салі обиті корком та азбестом, під ногами килим, на одній стіні важкі драперії.

Три на 8-у сходяться поквапно останні учасники. До останньої хвилини нема певности, чи настрій у місті, після тривожних днів, не затримає кого дома. На пробі вранці бракувало кількох осіб, здебільша військових музикантів, яких не випустили з касарні.

75 хвилин призначено на всю нашу оперу включно з орхестрою, співами й текстом. Це вам не театр, де можете піднести і спустити завісу, залежно від артистів, каси та глядачів. Бе восьма — всі заніміли. Одна з артисток каже, що як побачила червоне і зелене світло, то ноги під нею охляли і мусіла присісти на крісло. Міною тут треми не надробиш.

Учасники авдиції грають пантоміну, порозуміваючись, на кого приходить черга і коли хто має підійти до мікрофону. З другої кімнати, де сидить інжинір-директор радієвої апаратури і директор музичного відділу, видко крізь шибу їх знаки: чи голос виходить добре, чи виконавець не стоїть за близько або за далеко мікрофону.

Романовський, що співає Карася, виступає в костюмі Альциндора з „Богеми“; на II. дію мусить він бути в опері у Міському Театрі, тому прийшов уже зашминкований з театру; Сніжок, що теж туди мусить відїхати, а в „Запорожці“ співає Імама — у жаботі. Але одяг та обстанова тут ніпричому. Коли Романовський і М. Сокіл починають співати, входять у свої ролі Карася й Одарки і не можуть стриматись від деяких рухів і мін. Це викликує зовсім веселий настрій. Можна би їм навіть гримасами відповідати з місць, якби не страх, що готові розсміятись. Карась чіхається в потилицю чи перуку — не з остраху перед жінкою, а з журби, чи добіжить на час до Міського Театру.

Диригент скинув блюзку, звільнивши від ролі провідника авдиції. Тут може дозволити він собі не як у театрі, де у фраку мусить витримувати достойну позу — на миги в сторону орхестри — раз трьома пальцями, то знову похвальним кивом голови. Один із співаків „перечотив“ музику; підійшов до мікрофону і вже наважився співати; диригент у тій самій хвилині заткав йому рукою уста, як в американській фільмі. Це значило: „Гов! Пів такту за скоро!“ Яке щастя, що такої сцени не можуть бачити тисячі радіоабонентів!

Свірська стоїть поважно, вбрана святочно, — деякі пані не скинули навіть плащів; Маслюк-Мартіні проходжується як кіт поза орхестрою; Балтарович з нудьги, заки прийде його „номер“, перекидає сторінки нот контрабасові, щоб листки не шелестіли; Сушкевні та Ір. Купчинська виструнились як чемні інститутки; Антоновичева, заки почне хор, стягнула окуляри і припудровується — зверхній вигляд підносить настрій співачки.

В орхестрі помітні дві групи: та, що брала участь у всіх виставах „Запорожця“ — самоповна, знає напамять увесь текст і може свобідно приглядатись тому, що діється перед мікрофоном, і друга, хоч це самі старі, рутиновані музиканти, яка бачить перед собою тільки ноти та жести диригента.

Всі тут зібрані порозуміваються із зверхнім світом тільки своїм голосом, а не сміють уживати його для порозуміння між собою. Хоч чують один одного в поодиноких частинах авдиції — ніхто не знає, як той голос „виходить“ у мікрофоні другим боком у світ. Один із слухачів, сидячи при радіо у приватному мешканні, не пізнав рідного брата і впевняв інших, що це спікер львівського радія. Так само підчас проби радіова контроля, на поверсі вище, зверталась до Балтаровича у партії евнуха, як до панночки.

З останнім акордом оперового співу деякі приявні хотіли почати розмову. Знов пересторога рукою: — „Тихо. Мікрофон іще не вилучений!“ Зате коли гаснуть алярмові світла — на салі счиняється ярмарковий гомін. Перший із „другого світу“ входить директор радієвої апаратури із звісткою: „Все було добре!“ А вже дві хвилини пізніше два радіоабоненти з провінції повідомляють телефонічно, що авдиція їм дуже подобалась.

Приходить іще один святочний момент: роздача гонорарів. Радіо — єдина установа, де виплачують гроші негайно і без зайвих формальностей. На кожного припадає невеличка пайка, але всі вдоволені. Якби не пусті вулиці заляканого міста — напевне добрий гурт учасників залишив би в ньому частину свого гонорару, щоб переполокати своє радіофонічне горло.

добрій вишколі повинніб зробити її дуже цінною придбанням для української та інтернаціональної сцени. П. Козловський набув вже собі належну марку своїми виступами головно по німецьких фільмових підприємствах.

Німецька публика була задоволена навіть більше українською виставою, ніж самі українці; дехто не хотів вірити, що це виступають аматори. Артистичний успіх вистави був справді більший ніж фінансовий, але загальний успіх дозволяє ініціяторам вистави думати про організацію дальших українських вистав у Німеччині.

M—o.

Англійські запити для Гітлера.

ЛЬОНДОН 23. 4. ПАТ. Тутешня преса передбачує, що брітійський квестіонар доручать Гітлерові під кінець слідуючого тижня. У Берліні нетерпеливо вичікують запитів; англ. преса сподівається, що вони будуть менш-більше такого змісту: Чи Німеччина надальше чуєтьєя покривджена Версаєм, чи жде звороту втрачених земель в Европі та кольоній і яких саме. Райтер повідомляє, що зредагуванням квестіонаря займеться рада міністрів на засіданні 29. ц. м.

АНГЛІЯ НЕ ДАЄ ПОЗИЧКИ НІМЕЧЧИНІ.

ЛЬОНДОН. 23. 4. ПАТ. На запит посла з Лейбур Парті Дельтона фінансовий секретар уряду скарбу Моррісон відповів, що — наскільки йому відомо — поголоски на цю тему безосновні.

Німецька військова місія

В БОЛГАРІЇ?

СОФІЯ, 23. 4. ПАТ. На припоручення уряду болгарська агенція категорично заперечила поголоски, немовби до Софії приїхала німецька військова місія, щоб звидіти країну, а зокрема її промислові осередки.

ПРИСУД НА КОМУНІСТІВ.

СОФІЯ, 23. 4. ПАТ. У Пловдиві (Філіпополю) покінчився великий комуністичний процес. 4-ох засудили на 12 літ вязниці, 20-ох від 4 до 10 літ, 22 увільнили.

Мексик покищо залишиться

У ЛІЗІ НАЦІЙ.

МЕКСИК, 23. 4. ПАТ. Постійна комісія парляменту не обговорювала питання виступлення з Ліґи Націй. З огляду на те, що надзвичайна сесія видається мало імовірною, цю справу, здається, відложать до вересневої звичайної сесії конгресу.

ПО МЕКСИКАНСЬКИ.

МЕКСИК, 23. 4. ПАТ. У стейті Вера Круз 60 озброєних людей напало на соціялістичні школи у 3-ох селах та спалили їх. Одного учителя спалили живцем, другому обтяли вуха.

Бельґійський парлямент розвязаний.

Вибори 24. травня.

БРЮССЕЛЬ 23. 4. ПАТ. Королівський декрет розвязав палату послів і сенат. **24. травня відбудуться вибори**, 23. червня збереться новий парлямент.

ВИДАТКИ НА АРМІЮ.

БРЮССЕЛЬ, 23. 4. ПАТ. Міністр народньої оборони Девез заявив, що від 1931 року Бельгія видала 1.224 міліони франків на військо.

Большевицька шпіонажа в Японії.

ТОКІО, 23. 4. ПАТ. Часопис „Тохі-Шімбун“ повідомляє, що в Токіо арештували 17-ох японців за участь у комуністичній акції та висунули проти одної амбасади заміт, що вона занимається шпіонажею. З алюзій можна вносити, що йде про большевицьку амбасаду, яку інфільтрували через 2 місяці.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ.

О. Новаківський у світлі чужинецької критики.

(Докінчення.)

Тепле захоплення і вислови глибокого пієтизму до покійного мистця пробиваються також у рецензії п. Артура Лявтербаха („Хвіля“, 15. березня 1936), котрий уже нераз подавав прихильні рецензії про творчість артиста.

Він ось-так характеризує творчість Новаківського: „Було в покійному артисті щось зі стихії, первісна вибухова енергія, непогамований малярський темперамент, що кидав з ошалілою пристрастю то горючі та препишні розтратні у своїм богацтві китиці й фанфари кольорів, буйна і широка палітра, що оформлювала в могутніх замахах кисти живий рисунок та рівночасно глибока рефлексія і труд коло найбільш зложеної форми, сувора дисципліна супроти самого себе — ось психічний образ мистецтва Олекси Новаківського мистецтва, яке розумів як ніхто ...

В аналізі джерел творчости мистця підкреслює наведений критик його звязок з минулим, з українською мистецькою традицією: „Вивів Новаківський свою творчість з прастарих джерел візантійського мистецтва, яке розумів як ніхто інший. Видобув з тих предивно гарних ікон їх глибокий зміст, есенціональне ядро тих тяжких форм, щоб через призму своєї надзвичайної мистецької індивідуальности показати її повноцінною і відродженою, одначе рівночасно ориґінальною і нефальшованою. Тому творчість його органічно звязана з підложжям, з якого виростає, тому є вона мистецтвом народнім у найліпшім того слова значінні, яка не міститься в пустій анекдоті й сільських мотивах але в ствердженні і життєвій думці, що находить власну форму і свій власний вираз“.

Всі його праці — кінчить А. Лявтербах — оформлені рукою справдивого маляря, мають могутнє насичення символу, який витискає на них рису великого і безчасового мистецтва“.

До тих ентузіястичних критик долучується третя оцінка, п. Янини Кіліян-Станіславської („Дзєннік Польскі“ з 11. березня 1936.). Вона дивиться більш здержано на творчість Новаківського — але власне тою своєю здержливістю виявляє високу обективність в оцінці.

Бистро підхоплює п. Кіліян-Станіславська ролю Новаківського в історії новочасного українського малярства: „Впливи Матейка, Фалата і пізніше — Виспянського, Мальчевського та Станиславського створили з нього маляря, якого саме бракувало українському мистецтву XIX. і XX. ст., т. є. пізвахідного“. Цим висказом інтуїтивно підхоплено не тільки своєрідність мистецької творчости Новаківського, але також богатостолітньої української малярської культури, яка органічно сполучувала в собі схід і захід. З тої мистецької бази виріс могутній, хоч і самітний як дуб, ґеній Новаківського: „Ділали на нього — підмічує далі авторка — рівночасно дві сили: сила української традиції і сила пізнішого середовища краківської Академії Мистецтв. Амальгам тих сил — це творчість артиста, що розпалена вогнем свого власного пристрасного темпераменту створила з тих елементів найбільш самотний і відокремлений світ, який колинебудь істнував на території українського мистецтва“.

В творчости Новаківського здибуємо всюди змагання до перемоги шаблоновости та рутини: „В шкіцах Новаківського обсервуємо ріжнородність і живість творчої візії, незалежної від якої закостенілої манери“, а деякі мелюнки, як нпр. цвіти, „мальовані під наказом внутрішнього переживання, прості в засобах і такі новочасні, начеб вийшли з найновіших паризьких робітень“.

Ці наведені фрагменти чужинецької критики є для нас важними документами тому, що чужа критика оцінює продукти нашої мистецької творчости все суворіше, а внаслідок цього й обективніше ніж власна. Але крім цього має вона свій вплив на поборення нашого вродженого „inferiority complex-у“, що внаслідок специфічних наших обставин відбирає довіря до власних творчих зусиль саме тоді, коли вони виростають понад рівень пересічности.

І коли декому ще незрозуміла творчість Новаківського, то можна булоб таким людям нагадати одну метафору Фридриха Ніцше: „Появилася там у ясний день людина з ліхтарнею на майдані, щоб людям дати пізнати, що вони втратили... але вони глядили чужо на неї. Тоді вона кинула ліхтарнею об землю так, що вона розсипалась на куски та згасла. І тоді закликала вона: „Отже приходжу за вчасно? Ще не пора на мене? Чи ж би Величне було щойно по дорозі?“

Мало ще того „Величнього“ в нашій духовій свідомости. Тому мусимо бути вдячні кожному, хто силою Богом даного таланту будить відчування того „Величнього“ і його прихід приготовляє.

Володимир Залозецький.

Львів, 11. IV. 1936.

Абісинці здержали італійський наступ на столицю?

ЛЬОНДОН, 23. 4. ПАТ. Райтер повідомляє з Адіс Абеби: Після битви, що тревала цілий день, **абісинці відкинули нічною атакою біля гори Тар Мабір італійську кольону, що посувалася з Десіє на Адіс Абебу. Італійська кольона відступає.** Наслідник престолу приїхав до столиці, щоби зорганізувати оборону.

АДІС АБЕБА, 23. 4. ПАТ. З північного фронту повідомляють, що **на південь від Десіє абісинці ставили поважний опір, а в околиці Сасса Банег і Дагабур відкинули італійців. Італійські зусилля в провінції Балі уважають невдатними.** На основі тих вісток, яких зрештою не підтвердило ніяке джерело, витворилася опінія, що **положення абісинських військ покращало.**

ПЕРЕМОГА ІТАЛІЙСЬКИХ ЛІТАКІВ.

РИМ, 23. 4. ПАТ. Стефані повідомляє з Десіє: Літаки, що розвідували над дорогою з Десіє до Адіс Абеби, заатакували вчора 60 км. **на полудне від Десіє між Уорра-Ілю та Дзінфаріє більшу абісинську кольону, розганяючи її скорострілами і бомбами. Сьогодні рано викрили цю кольону знову і ще раз її збомбардували. Італійські летуни найшли також значні відділи абісинської армії взад озера Ашіянгі, зібрані тепер на полудне від Доба в долині Сантара і також їх бомбардували. Летуни шукають останків армії негуса на довколичних дорогах.**

УСПІХИ ЛІБІЙЦІВ.

ЛЬОНДОН, 23. 4. ПАТ. **Як подає Райтер з Могадішіо, після перемоги лібійської змоторизованої кольони під Джана Гобо найшли 3.000 абісинських трупів; італ. армія втратила 800 абитих** і ранених. Лібійська кольона посувається вперід.

Форд не розуміє Москви.

Семюель Кровтер подав був недавно розмову з відомим американським промисловцем Генрі Фордом про господарські питання.

Кровтер від себе пише так:

„Форд досяг успіху в американській системі. На ділі він сам є американською системою.

Ленін казав, що комунізм ніколи не може зацілитися в Америці, доки живе Генрі Форд. Він радив своїм товаришам студіювати Фордові методи, а совітський уряд зробив мені честь, заграблюючи мою першу книжку про Форда, виганяючи з неї те, що їм не миле, а друкуючи решту як державний документ. З тієї публікації виросла „пятилетка". Для тієї „пятілетки" Форд дав пляни автомобілів, тракторів, фабрик й машин по ціні коштів, і він вишкулював совітських інжинірів, як в Росії, так теж і в Дірборн Мишиґен.

Він зробив це не тому, що вірив, що комунізм добрий або корисний для людства, але тому, що він вірив, що чим скорше росіян навчать творити багатства, тим швидше їх уми відвернуться від соціялістичної зорі. Це мабуть показується правдою. Керманичі Совітів це реалісти й мабуть більше думають про збудування Росії ніж комунізму".

Палестинські жиди втікають, їхні доми горять.

ЛЬОНДОН, 23. 4. ПАТ. Агенція Аваса звідомляє, що жиди в Палестині покидають місцевости, в яких жили меншими групами. Масова евакуація Яффи жидами, що втікають до Тель Авіву, триває. Покинені доми зараз підпалюють. Знялося багато пожеж, а багато поширив ще й вітер. Сьогодні рано згоріли в Яффі тисячі домів. Пожежники були безсильні. Жиди дуже перепо-лохані. Вони звертаються за помічю до англійців.

ЕСКАДРА ЛІТАКІВ НАД ТЕЛЬ АВІВОМ.

ТЕЛЬ АВІВ, 23. 4. ПАТ. Поліція дістала приказ якнайстрогіше поступати при розгромлюванню вуличних збіговищ, користуючись навіть пальною зброєю. У середу попол. тельавівська самоуправа видала комунікат, який стверджує, що ескадра літаків береже положення в Тель Авів, Яфі й околицях. Самоуправа взиває робітників, щоб верталися до праці в безпечних місцях.

СКІЛЬКИ Є ЖЕРТВ.

ЛЬОНДОН, 23. 4. ПАТ. Райтерова Агенція повідомляє з Єрусалиму, що згідно з офіціяльним комунікатом від початку заворушень згинуло 16 жидів а 26 є в шпиталі. Крім того є 49 лекше ранених. Арабів було 5 убитих, 31 тяжко ранених а 49 лекше.

50.000 АВСТРІЙСЬКОГО ВІЙСЬКА.

ЛЬОНДОН, 23. 4. ПАТ. Як подає Райтер, австрійський уряд оголосив в урядовому органі „Райхспост" рішення, покликати в осени під зброю 50.000 людей.

НОВИНКИ.

— **Літературний Вечір Вістника** відбудеться в неділю 26 квітня в год. 7 увечір в „Жовтій салі" Народ. Дому (І. пов.) при участи **Олени Теліги, К. Гвоздецької** (фортепіянове сольо), **Е. Маланюка, Б. Кравцева і Д. Донцова.** Білети до 2 зол. в „Союзнім Базарі" (вул. Руська 20), в неділю при вході на салю від год. 6 вечора. 1-2

— **Пригадка.** Пригадуємо, що Загальні Збори Українського Тов-а Допомоги Інвалідам у Львові відбудуться в суботу 25. квітня 1936 р. в год. 16.30 попол. в домівці „Сокола-Батька", вул. Руська ч. 20. — **Канцелярія УКТОДІ.**

— **Концерт Любки Колесси у Львові і Перемишлі.** Музичне Тов-о ім. М. Лисенка у Львові ділиться з нашим музиколюбивим громадянством радісною вісткою, що наша славна піяністка Любка Колесса, після численних і пребагатих в успіхи концертових виступів за кордоном (Німеччина, Голяндія, Фінляндія, Швеція і пр.) загостить з концертами і до Львова та Перемишля в днях 5 і 6 травня ц. р. При тій нагоді подаємо на просьбу п. Любки Колесси вияснення, що оставний заповіджений Центральним Комітетом у Львові концерт з нагоди свята 22. січня, і виступ на ньому Любки Колесси не відбувся з причин від піяністки цілком незалежних. Дуже лаконічне вияснення Центр. Комітету не подало до загального відома, що Любка Колесса погодилася — з огляду на це свято і його добродійну ціль — приїхати окремо тільки на цей концерт за зворотом поданої Центр. Ком. квоти, хоча первісно пропоновано нашій піяністці крім цього ряд концертів у Галичині. — Наше громадянство буде мати змогу — після довшої перерви — привитати і знову почути нашу славну піяністку на своїй рідній землі. Ближчі інформації подамо пізніше.

— **Засідання Комісії Літературознавства** при Фільольоґ. Секції Наук. Тов. ім. Шевч. відбудеться в пятницю 24-го ц. м. в год. 6 веч. Реферати: д-р М. Деркачева: Драгоманів і Леся Українка, М. Рудницький: Український романтизм у світлі европейського. Дискусія.

— **Академічний вечір в Яворові.** В неділю 26. квітня ц. р. в год. 18. відбудеться в Яворові виклад п. н. „Постать Мойсея в творчости Франка". Прелеґент д-р К. Чехович.

— **Львівська філія Т-ва Прихильників астрономії** повідомляє, що в суботу, 25. ц. м. в год. 19 веч. в салі Геольоґічного інституту при вул. Длугоша 8. відбудеться дискусійне зібрання з відчитом проф. Маріяна Войтовича п. з. „Технічні та математичні проблеми міжпляметарної комунікації" зі світлинами. Вступ вільний. Гостям раді.

— **В 10-ліття вбивства С. Петлюри** улаштовує українська берлінська кольонія, згуртована в „Українській Громаді у Німеччині" та в „Українськім Національнім Обєднанню", панахиду й жалібну академію, що відбудуться дня 25-го травня.

— **Людовий дім у Синевідську Вижньому** біля Сколього рішили побудувати всі місцеві польські організації під патронатом стрийського старости.

— **Електрифікація Стрийщини.** З фірмою Брятя Гредель у Сколім ведуться переговори у справі постачання електричного струму для сільських громад сколівського повіту. Електрифікацію плянують в т. зв. долині Опору, отже у відомих літнисковних громадах Дубина, Гребенів—Зелемянка, Славсько і Тухля, а також у Корчині Рустикальному і Шляхотському над Стриєм.

— **Перетвірня овочів у Заліщиччині.** Подільсько-покутський союз власників садів відбув зібрання, щоб намітити програму праці на цей рік. Рішено орухомити фабрику, що буде перетворювати овочі для промислово-торговельних цілей.

— **Будова дороги під Станиславовом.** Державний дороговий відділ розпочав торік будову гостинця між Станиславовом і літнищем Олесів. Тепер приступлено до будови другої частини цього гостинця, т. зв. аж до загального шпиталю в Станиславові. Дорога буде мати велике значіння для розвитку Олесева як літнища.

— **Залізничі знижки.** З днем 1. травня ц. р. буде прислуговувати залізнича знижка особам, що повертають із 27 уздоровищ і 23 морських літнищ. До цих уздоровищ і літнищ належать між іншими: Делятин, Гребенів, Косів, Коростенко біля Ст. Санча, Кути, Любінь Вел., Моршин, Немирів, Пиянична, Римапів, Скло, Висова коло Горлиць, Заліщики і ін. Знижки будуть обовязувати до 31. жовтня, але прислугують тільки після 14-денного побуту в місцевости, віддаленій бодай 100 км. від місця постійного замешкання.

— **Пожежі у Станиславівщині.** В Ямниці під Станиславовом згоріло недавно 6 господарських загород. Дня 22. ц. м. в цьому самому селі вибухла знову пожежа в загороді Шпильчака і знищила це господарство та два сусідні. У Павелчі пов. Станиславів згоріла загорода Ф. Когута. Вогонь перекинувся на сусідні будинки, які теж згоріли.

— **Вандалізм.** В селі Сяничку коло Сянока спочиває на цвинтарі Ярослав Мекелита, син колишнього пароха, що в 1918 р. як хорунжий УСС поляг у визвольній боротьбі під Устриками. Тіло небіжчика спроваджено і похоронено в Сяничку, а свідомі селяни з добровільних жертв поставили на гробі памятник, на якому умістили мармурову таблицю з відповідним написом і фотографією. Могилу удержують в порядку й у відповідних хвилинах складають на могилі квіти та вінки. Так зроблено і цього року в часі Великодних Свят. Та синьо-жовті ленти при вінку так подражнили нерви „русских" і „лівих", що в ночі на сам Великдень здерли вінок з в додатку порозбивали на кусники фотографію. Намагалися навіть знищити сам памятник, який у формі скали споєний сильно цементом, але не могли вже докінчити того ганебного діла.

— **Бучу в краківському університеті** викликали польські народовці у звязку з відчитом доцента Шиманського з Варшави про „внутрішній спокій". На цей відчит соціялістична молодь привела людей зпоза університету. Одночасно не допущено народовців. На другий день народовці учинили бучу, викрикаючи проти лівих елементів, та розкинули летючки з закликом до боротьби „з міжнародніми кольоровими угрупуваннями і провокаторами". Прийшло до бійки, в якій кілька осіб побито.

— **Весілля і „пальонка".** Перед окружним львівським судом на виїздній сесії в Любачеві відбулася розправа, що відбилася широким відгомоном у повіті, розкриваючи невідрадний моральний стан селянської молоді в любачівському повіті. На основі акту обвинувачення Дмитро Любицький, Петро Паліс, Петро Равський, Іван і Гринько Гвіздь і Микола Гришко, молоді парубки з Башні Долішньої, побили на смерть свого товариша, Миколу Вавриковича, чим допустилися переступства з арт. 240 к. з. Обвинувачені на розправі пояснювали, що тоді в селі були аж три весілля, причому вони випили багато „пальонки" (огидний денатурат) і не пригадалися до вини. За лікарським ореченням, покійний Вавринович вмер наслідком безчисленних заломань голови. Виходило, що обвинувачені били його вже навіть тоді, як він скінчив життя. Оголошено присуд, яким засуджено Любицького, Палиса і Гришка по два роки, Гринька і Івана Гвіздів по одному, а Равського на 6 місяців вязниці. Боронили львівські адвокати д-р Лев Ганкевич і ем. судді Сивуляк, Згуральський і адвокат з Любачева д-р Гляйх, цивільного позовника заступав м-р Кульчицький з Любачева.

— **Краєва хроніка.** На вузкоколійовій залізничці біля Сопоту під Сколім згинув, дістався під колеса, Іван Левак, керманич залізнички, що возить дерево до тартаку фірми Ґодуля в Синевідську Вижньому. — В Н. Санчі засуджено на місяць вязниці Стефанію Бобровську, що ставила опір коморникові при екзекуції.

— **За фальшиві зізнання.** Дня 22. квітня ц. р. станула перед окружним судом у Львові Розалія Міхевич, жінка курсора бібліотеки Народного Дому у Львові, під замітом, що служачи свідок перед розємчим судом, а потім перед городським судом у Львові, зізнала неправду, що була управителькою камениці, і подала фальшиво висоту чиншів з камениці. Акт обвинувачення спирався на зізнаннях трьох свідків: Кароля і Рудольфа Шіндлера і Станислава Туґка. На підставі тих зізнань обвинувачено її за переступство з арт. 140 кз. На розправі згадані свідки потвердили тезу акту обвинувачення, однак відводові свідки ствердили поза всякий сумнів, що зізнання тих свідків є неправдиві. На

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

З ПАНАХИДОЮ

за померших членів Надзірної Ради, членів Дирекції, та Службовиків Земельного Банку Гіпотечного, Акційної Спілки у Львові, відправиться в дні Загальних Зборів Банку, себто в пятницю 24. квітня 1936 р. в год. 7.30 рано в Архикатедральнім Храмі св. Юра у Львові.

Дирекція
Земельного Банку Гіпотечного.

ній основі суддя Майковський уневиннив Розалю Міхевич. Обвинувачував прокуратор Міськович, боронив д-р Лев Ганкевич.

— **Експльозія в потязі.** В особовому потязі на лінії Переворськ—Лежайськ склалася експльозія корків до стріляння в пакунку, який віз купець Шепсе Зайдль з Лежайська. Наслідком експльозії вилетіла шиба у вагоні, а на пасажирі С. Гольдмані запалилося вбрання.

— **Трагічний мет списом.** Підчас легкоатлетичних змагань на спортовому майдані в Грудьондзу один вояк кинув так незручно списом, що поцілив свого товариша, 22-літнього вояка Фр. Білінського в шию, пробиваючи її наскрізь. Білінський згинув на місці. Тіло вбитого перевезли до військового шпиталю.

— **Засеквестрували ратуш.** До міського ратуша в Грояіцах на Моравії прийшов на днях екзекутор і засеквестрував містові все внутрішне уладження ратуша на покриття кількадесять тисяч корон, які міська управа винна заведенні обезпечень.

— **Напад на учителя в школі.** До одної вселюдної школи у Варшаві дісталася в часі науки якась жінка і кинулася на вчителя Александра Гернеса, називаючи його „розбійником, лобуром“ і т. п. Опісля зняла зі своєї ноги черевик і почала ним бити вчителя. Щойно возьний при помочі дітей придержав напасницю. Покликано поліцая. Показалося, що це 45-літня Гелена Гоева, яка мала в цій школі сина. Вчитель скартав його за сваволю, вдаривши його легко, і коли довідалася про це мати, напала в часі науки на вчителя. Справа пішла на судову дорогу.

— **Велика крадіж у цукроварні.** Окружний суд у Ґродзіску розглядає справу таємної крадежі 90 тисяч зол. в опаленницькій цукроварні. Підозріння впало на урядничку Софію Яворську, жінку місцевого лісника. Одначе слідство не дало ніяких доказів і її мусіли звільнити. Аж згодом при чищенні добули якусь пачку, яку негайно забрав Яворський. Справа стала підозрілою. Доходження викрили, що в пачці було 50 тисяч зол., тому арештували Яворського та його жінку і відставили до слідчої вязниці.

— **Невдачні спроби.** Секретар рільництва у Зл. Державах, Уоллес заявив, що зусилля, які робить американський уряд впродовж останніх пятьох літ, щоби зменшити безробіття по містах, піддержуючи поворот безробітних до землі, не вдалися. Хоча число фарм зросло, поважне число „нових фармерів“ дістає тепер запомоги для безробітних.

— **Шевальє хоче бути послом.** У звязку з недалекими виборами до французького парляменту на листі кандидатів радикально-соціялістичної партії фігурує імя відомого фільмового артиста Моріса Шевальє. Він кандидує в окрузі Кан.

Зміни на польських дипльоматичних становищах.

В найближчому часі дійде до змін на польських дипльоматичних становищах. І так на становище теперішнього польського посла в Будапешті Лепківського, який буде шефом цивільної канцелярії президента, прийде радник польської амбасади в Льондоні Орловський. На становище недужого від кількох місяців амбасадора у Вашінгтоні Патка висувають теперішнього польського амбасадора в Анкарі гр. Потоцького з Ланьцута.

Поголоски про скликання сойму на надзвичайну сесію.

Кружляють поголоски, що внаслідок останніх політичних подій т. зв. група полковників має намір звернутись до президента, щоб скликав сойм на надзвичайну сесію. Одначе такий внесок мусіл-би підписати половина послів. Тому мало правдоподібне, щоб ця група могла зібрати стільки підписів і тому ця акція мабуть не принесе бажаних успіхів. Всеж таки політичні кола здогадуються, що на внесок уряду президент скличе сойм на надзвичайну сесію вже коло 20. травня ц. р. По повороті прем. Косцялковського з Будапешту дійде до змін на становищах воєводів. До 20. V. скінчиться святкування роковин з нагоди 10-літнього існування режіму і роковини смерти марш. Пілсудського.

Прем. Косцялковський у Будапешті.

БУДАПЕШТ, 23. 4. ПАТ. Прем. Косцялковський приїхав до Будапешту в год. 12.45 вполудне. Премієра повитали на двірці прем. Гембеш, міністр закод. справ Каня з вищими урядовцями і польський посол з урядовцями посольства.

— **Павлов і безбожники.** Російська преса на еміграції подає розмову, яку мав померший недавно російський вчений з одним совітським вояком. Павлов ходив до невеличкої церковці в Москві. Одного разу після богослуження сів на лавці в недалекому парку. Незабаром присівся до нього червоноармієць і дивлячись на бідно одітого старика, спитав з усмішкою вищости: „Щож це, ділусю, здається, що віриш у буржуазного Бога?“ — „А вірю, мій дорогий, вірю“ — відповів Павлов. — „Здається, що й до церкви ходиш, що?“ — „А ходжу“. — „От темний“ — сказав комуніст, не знаючи, що говорить з одним із найбільших учених на світі.

— **22 міліони безробітних.** Як обчисляє міжнародне бюро праці, на світі є тепер 22 міліони зареєстрованих безробітних. В Румунії, Данії, Швейцарії, Польщі та Ірляндії безробіття зросло, в інших европейських державах слідний легкий спадок безробіття.

— **Добрий вигляд** це знак здоровля. Буліонові кістки КНОРР продукуються з виборового мясного екстракту і тому дають вони найліпшу запоруку приспорити сили і здоровля. Досить спробувати буліону приладженого з буліонових кісток КНОРР, щоб вичути природний смак мяса. Тому буліонові кістки КНОРР конечні для поліпшення і зміцнення смаку зуп, сосів, салат, ярин і т. п.

—o—

Зі сцени й естради.

ДРУГА ШКІЛЬНА АВДИЦІЯ.

З ініціятиви дирекції філії держ. української ґімназії та за згодою кураторії намічено низку шкільних музичних авдицій зі вступним словом та поясненням виконуваних творів. Перший цикль з 4-ох авдицій обіймає українську музику і дає у головних нарисах образ важніших етапів її розвою. Музичне переведення цих авдицій шкільна кураторія доручила дир. **Антонові Рудницькому.** Пляново уложена програма з обдуманим та доцільним рефератом, який зазнайомлює слухачів з епохою, автором, стилем та характеристикою інтерпретованих творів, виконує поважну педагогічну працю в ділянці музичного виховання. Тож організування цих авдицій має велике суспільно-виховне і мистецьке значіння. Один з найвизначніших теперішніх німецьких композиторів Гіндеміт каже, що для нього тоді найгарніші хвилини, коли пише для дітей та працює з ними. Бо тільки вони варті нині щирого зусилля і творчої праці, тільки вони вільні від деморалізуючих впливів, які йдуть з кабаретів і деправують душі“.

В середу 22. ц. м. відбулася в салі театру Ріжнородностей друга з черги авдиція, яка була присвячена народній музиці. Дир. А. Рудницький у вступному слові підчеркнув велике значіння нашої народньої пісні як такої, що віддеркалює нашу політичну історію, оспівує важніші історичні події, змальовує наші обряди. Тимто вона й така цікава, бо в ній безпосередньо відбиваються почування, якими нарід реагує на політичні, суспільні та життєві прояви. Дальше промовець згадав усі фази її розвитку, її великий вплив на творчість наших композиторів і т. д.

Музична ілюстрація обіймала ріжноманітну програму. Чотири народні пісні — у мистецькому виконанні п. Марії Сокіл — мають високий мистецький рівень з огляду на їх опрацювання (Лиска, М. Колесси і Ревуцького). П. Юрія Сінгалевич грою на бандурі та історичною піснею і автентичний лірник перенесли молодь у давні часи козацьких дум. Вкінці подвійний мішаний квартет відспівав три пісні в обрібці Леонтовича.

На авдиції були присутні делеґати Кураторії, учительський збір і коло 1.500 нашої молоді з шкіл: обох українських держ. ґімназій мужеських і жіночої, ґімназії Рідної Школи та Малої Семинарії, школи торговельної Труду, школи Шашкевича, курсів С. Г. й ін. Молодь з великим запікавленням слухала концерту та прелекції і рясними оплесками нагороджувала виконавців. Організація була зразкова, за що належаться окремі слова признання й подяки пп. проф. Панейкові і ред. Тураньскові.

І. Приймова.

Дописи.

СТРИЙ.

Свячене „Міщанської Бесіди“. Новововибраний виділ Т-ва „Міщ. Бесіда“ розпочав свою працю навязанням контакту з цілим громадянством Стрия, улаштовуючи в своїх кімнатах свячене 19. квітня ц. р. На запрошення зійшлися представники всіх установ Стрия, зазначуючи цим, що хочуть з виділом такого поважного т-ва співпрацювати. В год. 6. веч. прийшов місцевий парох о. Винницький, поблагословив великодне яйце і привитавши всіх зібраних, нагадав часи бл. п. Олекси Бобикевича, якого був сердечним товаришем і співробітником. Тепер, коли Боже Провидіння поставило його парохом Стрия, він дальше буде продовжувати його працю. Представники всіх установ позаймали призначені для них місця і серед святочного настрою промовив сеньор д-р Гарасимів, взиваючи всіх до консолідації у суспільній праці. Пізніше промовляли: посл. Соколовський, д-р Луженський та інж. Бандера (заохочуючи до жертв на українських інвалідів). На кінець промовив міщанин Теодор Дежко, що навязавши до промови о. пар. Винницького згадував часи о. Бобикевича, коли то він як малий хлопець на передмісті Лани втискався до вщерть наповненої салі чит. „Просвіти“, де бл. п. о. Бобикевич умів коло своєї особи всіх згуртувати та зацікавити предметом, про який до зібраних говорив. Серед милого настрою скоро минув час, хоч було вже по півночі, як люди почали розходитись.

КОПИЧИНЦІ

Великодні радієві авдиції, на які члени т-ва „Стріла" віддавна ждали, були дуже милою атракцією для всіх радіослухачів. Перед полуднем коло 100 осіб, з великою увагою, немов у храмі, вислухали цілої Служби Божої з Успенської церкви та проповіди Митрополита. Пісня воскресна, яка линула на филях етеру з Божого храму і гомоніла в домівці „Стріли" залишила в души кожного слухача незатерте і сильне враження. Шкода лишень, що мабуть через недобре наставлення мікрофону невиразно виходили співи хору. З великим зацікавленням слухали теж радіослухачі плити з українськими піснями. Знов таке саме число членів „Стріли" з великою приємністю та радістю вслухувалося у знані всім пісні, які колись співав хор Котка. Третім радісним моментом був вечір, коли львівське радіо передавало оперу „Запорожець за Дунаєм". Співи наших відомих співаків вийшли надсподівано добре. І ось в часі цих трьох авдицій радіоаматори не шукали вже за українським словом з большевицьких стацій! Це доказ, що українські радієві авдиції є доконче потрібні кожного дня і то кілька годин.

Спільне свячене. Дня 18. ц. м. вечором уладило Т-во „Стріла", одно з дуже рухливих копичинецьких товариств, для своїх членів у власній домівці спільне свячене. Прибрання домівки, столів, приготування свяченого яиця та инших снідів та гостина присутніх в числі коло 70 осіб — було дійсно зразкове і пляннове. Свячення доконав о. М. Чорняк, котрий теж в коротких словах побажав, щоб товариство оперте на засадах християнської віри гарно розвивало працю між українською молоддю. Підчас споживання свяченого промовляли ще: голова „Стріли" Р. Брикович та м-р О. Зеленецький, та всі гості радісно співали воскресну пісню „Христос воскресе" і українські народні та стрілецькі пісні. По свяченім від півночі забавлялись до рана веселі спортовці при звуках мельодійної музики. В неділю 10. ц. м. відбулося спільне свячене, уладжене кружком „Рідної Школи", у великій салі „Народнього Дому". Свячення доконав о. Рижевський. Орхестра „Бояна" грала ріжні релігійні та світські пісні. Одначе гостей було небагато. Вплинули на це такі обставини, як уладжування свяченого попереднього дня „Стрілою", непогода, слаба підготова при спрошуванні гостей і може недостача грошей.

Вечір народньої ноші і гагілок улаштовує „Союз Українок" в Копичинцях дня 25. квітня ц. р. в год. 8 веч. в салях „Народнього Дому". Цю ініціятиву проводу т-ва слід з приємністю повитати. В Копичинцях здається найменше цікавиться громадянство такими своїми скарбами, як народньою ношею. Сумно вражало кожного, коли цього року коло церкви на Кутиі в Копичинцях стануло кілька дівчат, щоб співати гагілки, але їх не вміли вивести і замісць гагілок співали самі любовні пісні, які по кожнім рядку кінчилися рефреном „ухаха ухаха". Щоб відновити вже призабуті звичаї та вислухати дійсних гагілок, повинні всі, головно молодь, взяти масову участь у вечорі народньої ноші та гагілок, який улаштовує „Союз Українок".

Нові книжки й журнали.

NASZA PRZYSZŁOŚĆ, trybuna polskiej myśli państwowej. Warszawa, styczeń — luty — marzec 1936. [illegible] XLVII.

Листування Редакції.

М-н, Прага: Статтю про Японію дістали. Просимо подати адресу автора.

Вп. Ор. Онуляк, Бодружаль: І. том Бібліотеки „Діла" вислали Вам зараз по виході. „Назустріч" ч. 2 висилали вже двічі — видно, що пропадає десь на почті, може буть таки у Вас, тому просимо вглянути в справу таки у себе на місці. — Нині висилаємо Вам вдруге І. том Бібліотеки „Діла" і втрете 2-е ч. „Назустріч".

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Театр ім. І. Тобілевича

Винники.

24. IV. Княжна Чардаша.

Підбірці.

25. IV. Отаман Пісня.

26. IV. Дівча з Маслосоюзу.

Винники.

27. IV. Інваліди, уривок з життя УГА.

З Винник театр іде до Комарна і Щирця.

Великий Театр:

Пятниця, 24. IV. год. 8. веч. Аб. 15. Премієра „Грубі риби" Балуцького.

Субота, 26. IV. год. 3.30 попол. Театр для дітей Т. Ортима, байка „Пан Твардовський на місяці"; год. 8. веч. Аб. 15. „Грубі риби".

Неділя, 26. IV. год. 12. впол. Театр для дітей Т. Ортима, байка „Пан Твардовський на місяці"; год. 3.30 попол. Аб. 12. Ціни найнижчі „Баль у Савою"; год. 8. веч. Аб. 11. „Трафіка пані генералової".

Театр Ріжнородностей:

Нечинний.

Цирк Станевських — вул. Пелчинська.

Пятниця, 24. квітня одна вистава в год. 8.30 веч.

Субота, 25. квітня дві вистави в год 4.30 попол. і 8.30 веч.

Неділя, 26. квітня, невідклично останній день побуту, дві вистави в год. 4.30 попол. і 8.30 веч. закінчення цирку (жінки безплатно).

На пополудневі вистави ціни для всіх знижені (від 50 сот.)

Кіна.

АПОЛЬО: „Страшний двір" на осн. Монюшка.

АТЛЯНТИК: „Графиня Маріца" із Секе Сакален.

ВАНДА: „І щож далі, сіра людино ?", „Чібі".

ГРАЖИНА: „Паприка".

КАСІНО: „Бавиті".

КОЛІСЕЙ: „Колишня жінка" та ревія.

КОПЕРНИК: „Окружена" із Сільвією Сідней.

МАРУСЕНЬКА: „Болеро", „Весна в Парижі".

МЕТРО: „Жінки в його житті" та „Тижневе ПАТ".

МІРАЖ: „Катеринка" з Фр. Галь".

МУЗА: „Капітан Бляд".

ПАН: „Мельодія великого міста".

ПАКС: „Мала неня" з Фр. Галь".

ПАЛЯС: „Пісня кохання" з Кепурою.

РАЙ: „Карієра" з Мартою Еґерт.

СВІТ: „Рапсодія Балтику".

СТИЛЕВЕ: „Людина, яка розбила банк у Монте Карльо" та ревія.

ТОН: „Остання станиця".

УТІХА: „Монте Хрісто" й ревія.

ХИМЕРА: „Веселе шаління".

Фотоплястікон.

(пл. Марійська 5.)

Царгород.

Закордонне радіо.

Пятниця, 24. квітня 1936.

Відень (506,8) 12.00 Концерт, 15.20 Весняні пісні для молоді, 17.30 Скрипка, форт., 21.05 Вокальний концерт, 22.10 Пісні й арії, **Братислава** (298,8) 19.10 Танк. музика, 19.55 Югосл. нар. пісні, **Брно** (325,4) 16.15 Нар. пісні, 21.30 Хор, **Прага** (470,2) 17,15 Дуті квінтети, 19.20 Кларнет, 20.35 Концерт, 21,30 Смичк. квартет, **Париж** (1648) 12.15 Розр. концерт, 16.00 Чеська камер. музика, **Білгород** (437,3) 11.00 Концерт орх., 12.00, 18.30 Мельодії, 21.30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 14.15 Старі й нові мельодії зі звуковиків, 19.20 Нар. пісні в супроводі форт., **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 20.00 Музика, 21.00 Пісня про весну, **Мінхен** (405,4) 11.00 Легка музика, 17.09 Солісти: скр., форт., мецосопр., барит., **Будапешт** (549,5) 12.05 Спів, 17.00, 22.30 Циг. музика. 18.30 Музика, спів, **Міляно** (368,6) 11.30, 13.55 Легка музика, 20.35 „Прімароза" оп. Пієтрія, **Рим** (420,8) 13.00 Муз. всячина, 20.35 „Іріс" оп. Масканія.

Субота, 25. квітня 1936.

Відень (506,8) 12.00 Оперекові мельодії, 15.35, 19.10 Хор, 20.10 Велике весн. попурі, 82.10 Віольончеля, **Братислава** (298,8) 17.55 Весняні пісні, 20.00 „Колиб я був королем" оп. Адама, **Кошиці** (259,1) 18.00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 18.10 „Норінда й Норгінель" оп. Сутермайстера на осн. Ґрімової казки, 19.15 Концерт, 20.15 Опера, **Білгород** (437,3) 14.15 Пісоньки, 20.90 Сербський вечір, **Берлін** (356,7) 16.00 Веселе пополудне, 19.00 Солісти, 20.10 Мельодії та пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 10.30 Для дітей, 14.00 Музика, 18.00 Любовна історія в нар. пісні, орх., хор, солісти, **Мінхен** (405,4) 15.15 Шуманові варіяції на тему Бетовена, **Будапешт** (549,5) 13.40 Вок. концерт, 17.30 Дует артистів, 18.25 Спів, 22.40 Концерт оп. орх., **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 20.45 „Джоконда" оп. Понкієлія, **Рим** (420,8) 12.15 Легка музика, 20.35 Орх.-концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 24. квітня 1936.

6.30, 7.40 Раніша авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 8.03 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Для ст. дітей: „Лучить нас пісонька". 12.55 Авдиція для хорих, 13.10 Домашнє господарство, 13.15 З ринку праці, 13.20 Хвилина натхнення, гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Концерт, 16.00 Давні події — оповідання для дітей Бен. Герца, 16.15 З гостиною у радіослухачів, 16.30 Концерт, муз., спів, 18.30 Металюрґічний промисл, 18.50 Легка музика з гр. пл., 18.55 Реклям. концерт, 19.10, 19.14 Спортові вістки. 19.20 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 19.30 Концерт симф. орх. (20.20 „Українська казка", 21.45 Вечірній денник, 21.55 Інтерву, 22.00 Що говорять про радіо, 22.01 Гротеска: „Як Театр Униш мав чотири місяці", 22.20 Техн. скринька, 22.35 Танкова музика.

Субота, 25. квітня 1936.

6.30, 7.40 Раніша авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Ліс давніше й сьогодні, 12.25 Концерт, 13.10 Домашнє господарство, 13.15 Концерт бажань, 14.30 Для дітей: „Про Івася, що заложився з Ротитою", 15.00 Концерт орх., 15.15 Польська морська торговля. 15.20 Біржа, 15.30 Легка музика, 16.30 Анекдоти про співерів, 16.45 Репрезентаційний концерт, хор, 17.45 Враження радіослухача, 17.55 Ліга радіофонізації стає до праці, 18.00 Огляд жіночих видань, 18.10 Сільва рерум, 18.15 Дуети гармоністів із гр. пл., 18.20 Реклям. концерт, 18.40, 18.44 Спортові вістки, 18.50 Що говорить про радіо, 19.00 „Цвіт папороти" оперетка Ст. Малиновського. 20.50 Вечірній денник, 21.00 Авд. для закордону, 21.30 Інтерву, 21.35 Весела Сирена (25-ліття польського радія), 22.05 Танкова й сальон. музика; у перерві в год. 22.30 Що кажуть найстарші радіослухачі.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.32—5.36.

Нім. марка 1·36—1·43, фр. франки 34.70 35·05, шв. франки 172.50—173·50, фунти стерлінги 26·20—26·35, австр. шілінги 99·00—100.00, чеські кор. 19.00—20.00, рум. леї 32.00—33.00, італ. ліри 36.50—37.50.

Золото: Долари 9.18—9.25, Рублі 49—50, Фр. франки 35.00—35·50, Корони 37·00—37·30, Дукати 83.60—84.30; 1 грам золота 5.93.

Срібло: Корони 0.29, Рублі 1.20, Фльорени 0.75—0.75.

Доларівка 49.00—51.00. Інвестиційна 66.00—68.00.

Заставні листи: 4½% дол. Т. К. З. 38—40, 5% дол. Б. Г. 50—52, 4% Зл. Б. Г. 37—39, 4½% Зл. Б. Г. 41—43, 4½% Ком. 51—53, 4% Ком. 44—46, 4% Б. Г. К. 61—63, 4½% Б. Г. К. 61—63. Дол. 50.50—51.50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 21-го квітня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів

1 кг. масла десер.	2.55	зол.
1 кг. масла десер. бочкового .	2.60	„
Експортове дає зачет	2.60	„
1 л. молока	0·15	„
1 к. яєць	2.45	„

Тенденція на масло і яйця вдержана, на молоко слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 23. IV. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахоманарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3):

Курки мол. товсті без остріг І. кл.	1.05	зол.
Курята молоді товсті І. кл.	1.00	„
Індички товсті І. кл.	1.25	„
Пантарки товсті І. кл.	1.25	„

Приймає кури в необмеженій кількости.

Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових доставців.

ОПОВІСТКИ.

Молода панна, що вчиться практичного фаху і має до дипльому ще 2 місяці, найшлась в крайно тяжких обставинах. Просить милосердні серця о поміч. Готова звернути після того, коли дістане працю. Ласкаві датки чи зголошення приймає Адміністрація „Діла" для „Юлії". 1—2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАРСЬКО-ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-ра Баранецького у Львові ул. Миколая ч. 23 ріг ул. Зиблікевича приймає пацієнтів — по перерві святочній — як звичайно щодня від 3—6 пополудне в хоробах зубів і устної ями. Власна технічно-дентистична робітня. 1976 3—5

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ФРИЗІЄРСЬКЕ ЗАВЕДЕННЯ „Макс" Коральниць 8 шукає практикантку. Професійні мають першенство. 2000 1—1

МЕШКАННЯ

3 ПОКОЇ І КУХНЯ з комфортом на високім партері від 1. мая до винайму при вул. Мартина 11 а. Відомість у господаря на місці або телефоном ч. 261-65. 2003 1-3

КУПНО - ПРОДАЖА

ПРОДАМ крамницю споживчої бранжі з причини виїзду. Бартоша Ґловацького 19.

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ каучукові, металеві, всілякі ґравюри найдешевше, бо в подвір'ю, Сикстуська 16. 1903 6—11

МОТОЦИКЛІ, ровери, всілякі частини до них поручає найдешевше „Автоспорт", Львів, Словацького. 1904 6—30

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові черевні, пиркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 1611 17-6

ОГОЛОШЕННЯ.

Церковні цвіти

поручає на свята

Стефанія Погорецька

в СТРИЮ, ВУЛ. ШЕВЧЕНКА 6.

КИТИЦІ ДО СВІЧОК є у трьох цінах, менші 2 зол. пара — середні 3 зол. пара і великі 5 зол. за пару.

КИТИЦІ ПОСТАВНІ на престіл — менші 12 зол. пара, — середні гарні (около 70 цм. високі) 20 зол. пара — і великі 30 зол. пара.

ГІРЛЯНДИ НА ОБРАЗИ вужча 4 зол.— ширша 5 зол. і найширша 6 зол. за метер.

Цвіти матеріяльні, тривкі, колірі гарно естетично дібрані.
1668 2—?

МІСЬКЕ ЗАСТАВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
Міський Відділ Комунальної Каси Ощадности у Львові

на підставі дозволу Міської Управи в корол. стол. м. Львові з дня 16. березня 1936 р. до L. W. II/1 989/36 уладжує

в днях 11. 12. 13. 14 і 15. травня 1936

від години 9 до 13 (1) і від 16 (4) до години 19 (7 вечір) у власнім льокалі при вул. Валовій ч. 9, II. п.

ЛІЦИТАЦІЙНУ ПРОДАЖУ ЗАСТАВІВ.

Будуть продані невикуплені предмети зі золота, срібла, шляхотне каміння заставлене або оплачене тільки по день 30. червня 1935, а означене: Серія VI. від ч. 64.695 до ч. 99.232 та непродані або стягнені на попередніх ліцитаціях: Серія IV. від ч. 1 до 100.000, Серія V. від ч. 1 до 100.000 і Серія VI. від ч. 1 до ч. 64.694 та Серія Д. (застави в долярах) від ч. 1 до ч. 5.292 найбільше оферуючому.

Нова ліцитація по думці § 33. регуляміну відбудеться після закінчення ліцитування всіх заставів у днях 13, 14 і 15. травня 1936.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 0·80 зол., з почт. перес. 0·95 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик — Видає Видавнича Спілка „Діло" — З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.